

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

Ціна примірника 10 м. Четвертьрічна передплата разом з оплатою почт. в краю 120 м; за границею разом з оплатою почт. 350 марок, поодиноке число 20 м. В Америці 2 дол. річно. Адреса Редакції і Адміністрації: Перемішль, вул. Побереже ч. 1.

Оголошення: 20 м, за один петитовий рядок або його місце. — Дрібні оголошення по 4 м від слова. — Хто шукає праці, платить по 3 м від слова. Оголош.: більшим друком платиться подвійно. Оповідки товариств платяться по 3 м від слова.

політично-економічний орган.

Др. ТЕОФІЛЬ ОКУНЕВСЬКИЙ.

ПРОБЛЕМИ ДАЛЕКОГО СХОДУ.

Коли стара Європа від свого націоналізму і посягання по чуже добро стикає тепер кровю і самим ближчим схід Європи — Росія — попала від сего у смуту, гіршу як в часі «междоцарствія» після Бориса Годунова, видвигаються на Тихім Океані проблеми, котрі, якщо уладяться мирно, то своєю незмірністю, як здається, у сотеро перевищать усі нами пережиті події.

Над Тихим Океаном, супроти котрого всі наші моря представляються як малі озера, виростили два велитні у виді двох рас: передуючої тепер у світі англо-саксонської раси і жовтої раси з Японією на чолі! Коли перед 18 роками маленький ще тоді Японець (за плечима котрого стояв невидимий Англієць) визвав на двобій кольоса наших часів — усю Росію, то здавалось, що Росія здавить його в першій ході. Сталося інакше. Росія не виграла й одного боку, а у всіх страшних дволітних змаганнях виходив побідником малий Японець, котрий остаточно закріпив за собою все Корейське царство, Порт-Артур і більшу половину Маньчжурії. А з цього найважливіше те, що Японець кріпкою ногою став на азійським континенті.

Прийшла всесвітня війна. Японець не хитався довго, не дався загипнотизувати пруським юнкерством, а кинувся відразу на німецький тоді Шантунг і на находячийся там земний вугіль. Коли німецькі війська кривавились в Європі і Африці, Японія перемогла невеличку німецьку армію в Шангаю, розбила тихо-океанську німецьку флоту — і так позбулась другого могутнього суперника на Тихім Океані, — Німця.

Як же йому не мало тепер закрутитись в голові? Самопевність Японця виростала очевидячки, давня жадоба приподобатись Европейцями зовсім зникла; Японець став вимагати від всякого, що заїде в Японію, щоб говорив по японськи...

Не могути викормити свого густого населення на островах продуктами своєї землі, рушився в два боки: при допомозі чужих сирівців завести власний промисл, а друге — кинулись на еміграцію по сусідних континентах, в першій мірі на азійський, американський, австралійський, і до Нової Зеландії.

При тім старається Японець в зносінах з чужинцем бути як найточнішим і скрупульянтним: він завів у себе окремі товариства, які мають контролювати, щоби жаден Японець не ошукував чужинця і не зажадав більшої ціни, як належить. Ціле мужеське вовняне убрання європейського крою коштує тепер в Японії 75 ен, то є тільки, що 75 австрійських давних гульденів, пара чобіт — 15—18 ен, солом'яний капелюх — 2 ен. Білизна дуже чиста, дешева і ладна, шовк першорядний.

Дужий Американець слідить тепер зорким оком за цим небезпечним, жовтим рагвену (доробкевичем), що за яких 20 літ вибився у першорядну світову державу — і радби якось взяти його в крепи.

Природний наклін Японця вдергись в серце Китаю, з'організувати його, стати на чолі жовтої раси і при допомозі цього 400-мільйонного народу запанувати над світом, — пара-

ліжує Американець своїми домаганнями, щоби Китай був рівно відкритий для всіх держав і щоби Японці не мали там ніяких привілеїв. Японія відлачується, розумієсь, своїм влучним аргументом: «Коли — каже — Китай має бути для всіх рівно відкритим, то чому ж мене не допускаєте до Каліфорнії, Австралії, Нової Зеландії? Рівне право для всіх!»

Це політичне і економічне протиставлення між Японією і Америкою заострилось в останній часі через одну незначну подію. На Тихім Океані є маленький острів Яп; на карті його ледви видно; та важний він тим, що через него веде кабель (підморський телеграф) між Азією а Америкою. От сей то островець признала Антанга Японії. Се розсердило американські Зєдинені Держави і Америка через се виступала із Союзу Народів.

Що не роблять Англія і Франція, щоби успокоїти Америку, — Америка сердиться ще й за те, що Англія і Франція розділили холодно і хаччиво поміж себе німецькі колонії, вхопили в Мезопотамії нафтові терени, а головню, що Англія, котру властиво Америка виратувала у війні з Німцями, держить тепер, очевидно, Японця на поготівлю проти Америки так само, як держала його проти зростаючої сили Росії в Азії, і стоїть в тайнім договорі з Японією, суперницею Америки — отже держить два заліза в огні.

Воячись непредвиджених конфліктів на Далекім Сході, де могла потерпіти її могутність в Австралії і Індії, Англія запропонувала конференцію для обговорювання справ розоруження на Далекім Сході. Америка горло удає, що вона такого запрошення від Льюйда Джорджа не дістала і сама запропонувала, щоби великі держави до 11. листопада с. р. з'їхались до Вашингтону для обговорення питань Східної Азії і Тихого Океану і другої kwestії, — розоруження.

Хитра Японія приняла відразу проєкт конференції о розоруженню, але що до питання, як мають уладитись відносини у Східній Азії і на Тихім Океані, — тягне Японець американського президента Гардінга за язик, — як він сам собі те все представляє. Розуміється, Японці бояться, щоби на спільній конференції не виманеврували їх Американці у якийсь тупий кут.

Це знов вразило Американців дуже немило.

В скрутне положення дісталась через це все Англія. Держава ся стала тепер на висоті світової могутності і впливу. Дальше вже їй іти нікуди. Майже цілий африканський континент зі східної сторони, від гирла Ніля аж до Капштату (Capetown) належить виключно до неї. Австралія, — її колонія, Індія, близько 200 мільйонів людей — тоже, Канада — тоже. Давна світова римська держава булаб супроти цього кольоса — іграшкою.

Та щоби удержатись на довгу мету на цій висоті, мусить вона мати на Тихім Океані когось, хтоби вірно держав її сторону. Сим випробованим приятелем і в російській війні 1904—1905, і в теперішній світовій війні показався Японець. Як же покидати цю руку? А тут свідомий своєї молоді сили Вашингтон говорить: «Або з Японцем, або зі мною! Якоюсь половичністю, договором Англії з Японією, ніби то «без вістря» проти Америки, я не вдоволюсь».

Канада і Австралія признають як ближчі

сусіди слушність Америці, а не Англії і Америка стоїть твердо на своїм. Справу муситься поставити ясно, інакше Америка дала до пізнання, що найде батога і на Англію.

Пішли зараз американські вислови симпатії для поневолених Ірландців, поплили американські фонди на ірландські жертви... Старий Льюйд Джордж зрозумів цю гру і запросив вчорашних ще бунтівників — Ірландців на конференцію до Лондону.

Ватажок бунтівників Camon de Valera з'їхав до Лондону якби який король і переговорює тепер з Льюйдом Джорджем, мов побідник над гордим Альбіоном.

Ірландія добує нарешті своїх прав, буде мати свій власний сойм і своє власне військо. З яким серцем робить це тепер Англія — трудно вгадати...

Східна Галичина.

„Газета вечорна“ з д. 5. VIII. приносить за пражською „Трибуною“ таке: Парижські дипломати сподіються, що по рішенню справи Гор. Шлеська Найвища Рада буде радити над справою Сх. Галичини. Англія переконала Францію, що найвищий вже час визначити Польщі східну границю і при тій нагоді вирішити долю Сх. Галичини. Англія вже найшла головні засади і форму розвязки справи Сх. Галичини, яка має стати незалежною державою під опікою коаліції або Союзу Народів. На таке полагодження справи Сх. Галичини згодились заступники Сх. Галичини і прирекли піддатись ухвалі Найвищої Ради.

Віденська „Морґенцайтунг“ подає план переведення в життє ухвали Найвищої Ради про неутралізацію Сх. Галичини. А іменно в тій цілі має повстати „Коаліційна комісія“, до котрої кожда коаліційна держава вишле свого представника. Так утворена „Коаліційна комісія“ покличе „Адміністраційну Раду“ для Сх. Галичини, до котрої Укр. Національна Рада вишле 7 заступників, польське населення через свою політичну організацію вишле 3 заступників, а Жиди 2. „Коаліційна Рада“ передасть „Адміністраційній Раді“ владу і вона буде зобовязана до трьох місяців розписати вибори до галицького сойму, а по розписанню виборів до 6 тижнів має вибрати президента республіки. В протягу 14 днів по виборі президента збереться сойм, перед яким президент зложить присягу. По присязі і по утворенню міністерства „Адміністраційна Комісія“ складає свою повновласть до рук „Коаліційної Комісії“ і передає владу президентови держави.

У варшавській „Укр. Трибуні“ з приводу наміреної неутралізації Сх. Галичини доказує Др. М. Лозинський, що проєкт неутралізації Сх. Галичини не противиться ідеї Соборної України, бо ця неутралізація не звертається проти з'єдинення всіх українських земель. Він пише таке: Проєкт неутралізації Галичини має на увазі досягнути здійснення укр. державности — швидче, ніж українська держава з центром в Києві стане реальним фактом. Колиб справді так сталося, то що ліпше для ідеї Соборної України: чи працювати для здійснення тої ідеї зі Львова, як столиці неутралізованої Галичини, чи з теперішнього Львова чи Варшави? Очевидно, що ідеалом кожного Українця повинна бути — і думаю, що так воно є — Соборна Україна, себто зложена з усіх українських земель єдина, неподільна українська держава. Та коли є хоч найменші вигоди для одної часті України ще перед здійсненням ідеалу Со-

борної України здобути незалежність, то було великим занедбаннем не використати сього. Адже вони части України,—се велика цінність для цілої України. На таких передпосилках опирається власно проєкт нейтралізації Галичини, з огляду на се, що держави антанти на основі санжерменського договору мають право рішити про долю Галичини, а рішенням Найвищої Ради мирової конференції з 25. червня 1919 р. взяли на себе обовязок рішити про її долю згідно з волею населення. Се рішення держави антанти можуть видати кожної хвили, хочби й сьогодні, коли процес здійснення ідеалу Соборної України може затягтися ще довгі роки.

Голод в Росії.

Нещасний народ в Росії йде в світ за очі шукати хліба. Російська газета „Сегодня“ на основі оповідання очевидця, що вернув з Самари, так описує мандрівку голодних: Десятки тисячів селян з родинами і невеличким майном йдуть на конях, вздовж залізничних доріг, виправляючись на Сибір. Коли знесли від голоду коні падають, люди гонені голодом кидають останки майна і несучи дітей на руках та плечах, йдуть далі. Але в такій мандрівці слабосильні і менше витривалі вмирають. Незвичайно шаліють між ними тиф і холера. Нещасні люди страшно виглядають. Та саме лихо не в тім переполоху і в утєчі, а в тій звірачій боротьбі, яка повстає між селянами Катеринбурської губернії а голодними збігцями з Волги. Щоби вздержати масовий наплив небажаних їдців, селяне Катеринбурської губернії, що самі голодують виставили свої власні відділяки силою мають спинити голодних. Але самим відраджуванням трудно спинити цю мандрівку і тому пушено в рух коли, каміння, а опісля й оруже. По обох сторонах щодня десятки ранених і убитих. Кінець-кінцем удалось голодних мандрівників прогнати з границі Катеринбурської губернії і тепер цілі товпи вертаються назад, йдучи через Астрахань і Дон на Україну.

Большевицькі власти місцеві не дають ніякої помочі нещасним голодуючим збігцям. Мало того—

про поміч не думає ніхто з большевицьких урядників. Ціла їх опіка обмежується на тім, що вони розліплюють такі оповістки: „Не пийте неперевареної води“ або „Не їдьте сирих овочів“. А люта залізнична чрезвичайка шаліє, викидаючи без милосердя із вагонів тих голодників, яким удалось сісти до вагонів без білетів.

Німецькі часописи доносять про таку саму мандрівку голодних на Москву: Мільони голодних йде на Москву. Большевицький уряд не має сил вздержати цього походу. Околиці, через котрі перейшли голодні, виглядають неначе пустині. Місто Тамбов зовсім спустошено. Зрабовано там всі склепи і склади харчів, а в касарнях кавалерії голодна товпа позабивала коні і з'їла їх на місці. Люди кидались навіть на коні, запряжені до возів, вбивали їх на вулиці і їли. Холера шаліє особливо в Самарській губернії. Люди попадають в роспуку, батьки і матери втікають, покидаючи своїх дітей.

Д о п и с и.

Микулинці пов. Тернопіль. По двох роках пробудилось містечко Микулинці з тяжкого сну, хоч дехто і тепер ще ходить задурманений, немов напоений відваром дивдереву. А збудило Микулинці зі сну двох людей з сусідного села Лучки, Павлс Трємбач і Іван Декайло, котрі повернули з польської неволі. Відновили вони драматичний кружок і в маю виставлено штуку: „Дай серцю волю...“ Аматори грали гарно, а найгарніше списались своєю грою Василь Цибульський, Ів. Декайло, П. Трємбач і Оля Яремівна, хоть і иншим нічо не можна закинути. По представленню молодіж уладила танці, на котрих лишилися теж польські військові з батерійного полку. З початку бавились вони по людськи і аж опісля вилізло шило з мішка, а іменно попившись, чи вдаючи п'яних, счинили сварку, чому салю не прикрашено польськими прапорцями, а лише українськими. Голова читальні В. Савицький зараз зміркував о що їм ходить і казав нашим людям опустити салю. Лишилися самі військові, щоби музикантам, як то кажуть, завдати бас.

Місцевий парох Євген Кароль розпочав

теж дуже хосенну діяльність: заложив аматорський діточий кружок і вивчив діти штучку „Серед цвітів“, спровадив з тернопільської захоронки дітей-сиріт і разом з ними микулинська дівтора уладила красний забавовий вечір. Місцеві діти відіграли сценічний образок, а сироти співали, вправляли, деклямували. Все виконано як найкраще, по програмі. Треба зазначити, що наш о. парох і зі староством вміє дати собі раду, а іменно, коли староство зажадало, щоб метрики виготовлювано „культурною“ мовою, то о. парох відповів йому, що мусить поспитатись своїх духовних властей, чи годиться таке робити.

Дня 17. липня драм. кружок знов виставив штуку „Перехитрили“, Грали чудово, а грою вибивсь на верх Йосиф Савицький. — По довгих принуках скликано теж у нас загальні збори Читальні, перші за польської влади. На цих зборах пережили ми радісну подію: Іван Абрагамовський або Ясьо, як він каже себе називати, зрікся головства читальні. Бо й справді Ясьо як голова читальні приносив нам Українцям тільки сором. Як голова читальні катушував він слідство в справі укр. гербу, зваленого Поляками з дому місцевої читальні на приказ поруч. Матерни. Так само, коли молодіж хотіла звелічати 60-ті роковини смерті Шевченка концертом, Ясьо висварив тих, що ладились до концерту, бо не треба, як казав, „дразнити Поляків“. І до концерту не прийшло, Цей панок на засіданню гром. ради не вживає навіть укр. мови. Шкода тільки, що цей чоловік носить призвище звісного в цілій Галичині патріота, бл. п. Стефана Абрагамовського, котрого патріотизму не зломали ні переслідування ні тюрма.

Кумпаном Яся є: Стефан Лукасевич, котрого тресують, як медведя, щоб вмів ходити у всяких „походах“, Ясьо Костецький, укінчений гімназист, на жаль, тернопільської укр. гімназії. Цей панок вже забув рідну мову. Отсе наша трійка хрунівська. — *Безхатній.*

На пресовий фонд „Укр. Гол.“ вложили: Ст. Андрієвич Краків 100 м, М. Новосельський Краків 340 м, о. А. Макар Олешичі 150 м, о. Каранович Яксманичі 100 м.

Пам'ятайте про пресовий фонд „Укр. Голосу“

Теорія а дійсність.

Батько кооперації, Англієць Роберт Овен (капіталіст, властитель фабрики, сам великий мрійник, заложив при своїх фабриках школи для своїх робітників, дешеві кухні, кооперативні крамниці ітд.) пробував перевести в життє комуністичний спосіб господарки. Він закупив маєток, віддав його в розпорядженне робітників, які мали там основати першу комуністичну громаду. Але виявилось, що така комуністична громада не може існувати, ані розвиватись успішно в той час, коли на цілому світі немає комуністичного ладу, ані коли для него немає зрозуміння серед найширших мас. Комуна не витримала більше двох років.

Щоби був можливий перехід з дотеперішньої капіталістичної форми господарки з правом приватної власности до соціалістичної форми господарки без права приватної власности, (себто без того, щоб людина мала мати право на виключне посідання) треба, щоби людскість могла до того стати спосібна. Треба, щоби поперед усього капіталісти побудували багато фабрик, щоби ці фабрики перейшли на власність як найменшої кількості капіталістів (се називається по вченому концентрація капіталу), щоби також робітничі маси з'організувались, підготувались і освідомились. Коли такий час надійде, що з одного боку буде мала кількість великих власників фабрик і землі, а з другого боку великі маси, котрі не матимуть нічого кромі рук до праці, тоді зроблять ці останні соціяльну революцію. Вони відберуть силою від тої невеличкої кляси власників їхні маєтки так, що з того часу робітники все, що тільки запрацюють будуть могти розділити між себе а не будуть збогачувати капіталіста своєю працею. І тоді на робітників впаде обовязок праці але також обовязок удержання тих відобраних фабрик і будівання нових.

При теперішнім, капіталістичнім ладі господарки всякий чоловік старається дуже багато працювати і багато щадити та собі від рота відніматися. Чим більше буде працювати та щадити, то тим більше дібр остане для него, а тим самим і для суспільности.

Тому великі вчені думають, що соціалістичний лад може тоді тільки буде корисним в господарці, коли люде будуть до того підготовані. Значить, коли люде помимо цього, що не будуть безпосередно працювати для власної кишені, чи комори, коли запрацьованого не будуть могли кому либо продати, то мимом цього будуть і далі так пильно працювати і щадити, як перше. А працювати треба буде все більше, бо й більше людей буде і ці люде захочуть зажити, як всі.

Тимто й журяться деякі вчені, що тепер людство ще не доспіло до такого ладу. Багато людей думає, що соціалістичний устрій тим кращий, що менше треба буде працювати а більше собі вжити. А це зовсім неправда. Так багато думало в Росії і там тепер біда мимом цього, що й землі багато й людей багато і багатства всілякого. Бо кожний собі думає, що хтось за него зробить, а йому це належить і так, що він зносить або зіст. Всі міркують собі так: „колись мав ту фабрику, чи маєток оден, і він сам з того користав. Кілько то людей можнаби обділити з того? А не подумає ніхто цього, що той оден всего убрання зносити не міг ані всего поля не обів. Він дїставав тільки гроші за це, а їли инші; він тільки жив по панські за гроші. Теперже, коли всі хочуть краще жити, то мусять подвійно більше працювати. Правда, що до праці можна людину присилувати і в соціалістичній державі, та праця праці нерівна.

Томуто першою умовою соціалістичного ладу є, щоби всі громадяне мали велику суспільну честь і совість і працювали на всіх більше, як на себе. В тій честі і совісті мусить бути громадянство насамперед виховане. Спершу мусимо виховати покоління в тім напрямі, а потім можемо без шкоди для себе заводити соціал-демократичну програму. Чи теперішні люде до цього вже доспїли? Хай кожний про себе це подумає і зміркує. Скоків і дурниць робити не можемо, бо це йде о нашу і наших дітей шкуру. Ми бачимо, як попекились на цьому большевики.

Хтось може сказати, що будучі люде не будуть потребувати тільки працювати, бо повидумують ріжні штуки, так як тепер повидумували ріжні машини, телеграфи і т. д. І таких дурниць не

можна брати в рахунок, коли хочеться боронити большевиків. Те, що будучі люде будуть мати, цього ми сьогодні не знаєм, але що найважніше, цього ми не маєм. А ми прецінь живемо сьогодні і сьогодні приходять до нас пророки і хочуть нам накинути большевизм.

Не можна себе потішати тим, що при большевицьким ладі люде видумувалиби скоріще ріжні винаходи, які помагалиби їм в праці. Ми знаєм кілько то треба намучитися, заки чоловік що небудь придумає. Едізон цілий вік працював, заки зачав говорити через телефон. Колиби ми захотіли вже сьогодні завести комуноу, то покоління, яке не є відповідно виховане, скоріще кинулось до лекшої праці. Вже тепер бачимо, як люде, які покінчили великі школи, кидають в Росії канцелярії а йдуть на села робити, бо там можуть без контролі добре собі попоїсти. З другого боку кожний винахід мусить бути випробований. Ніодна держава не хотіла початково взятися за будову залізниць, бо боялася, що на цім стратить. І коли приватні люде добре на залізницях заробили, тоді щойно держави їх викупили. Так є з кожним винаходом. Насамперед поширює його капітал, будувє фабрики, а тоді щойно можуть вони бути відобрані від капіталістів. Тоді щойно стають вони зрілі до соціалізації.

З цього виходить, що капітал мусить початково побудувати для нового покоління достаточну кількість варстатів праці; під його покровом мусить поволи підготовлюватися суспільство до будучого суспільного ладу. Хто хоче зараз насильним способом перевести його в життє, цей ворог суспільства і робить йому медвежу прислугу. Не може вода в ріці перескочити з жерела та в море. Так і тут Людство бореться за краще життє-буттє постійно. В тій боротьбі деякі народи збожеволіли. Не мусимо за ними божеволіти й ми. Перша комуна не утрималася; не утримається й комуністична Росія, бо все розвивається в світі поволи. А одна одніська держава, не зможе серед инших, сильніших і під оглядом грошевим, і економічним і культурним удержатися. Хай ті, котрим це пахне, йдуть туди, а нас не пхають в нещастє.

ГРАНД КАВАРНЯ братів Борнштеїнів — що дня концерт знаменитої оркестри, —

вул. Міцкевича. — Телефон 78. — Перворядна і найбільша каварня
4 білярді Сойфертовські. — Звинна послуга. — Кравці і заграничні часо-
писи. — Богатий у всячину буфет. — Всілякі напитки найліпшої якості.
О численні відвідини просять **ВЛАСТИТЕЛІ.**

З Праги, Чехословаччина, пишуть: Українські техніки-емігранти утворили при Укр. Академічній Громаді в Празі одну з найбільших що-до числа груп, з'організовану в фахову секцію „Основа“. Більшість техніків студіює в Празі — 118, відтак в Пшібрамі — 32, згуртовані в секції „Каменярі“, і в Берні — 4. В шкільнім році 1920/21 студіювало на відділі інженерії вод. — 33, будови машин і електротехніки — 27, архітектури — 2, хемії — 13, землемірства — 1, агрономії — 45, лісової інженерії — 16, у вищій школі гірничій в Пшібрамі — 32.

Старші студенти, що потратили у війні не менше трьох літ, можуть користати з воєнної полекші. А іменно від них вимагається наукового матеріалу в меншій обемі, а іспити можуть здавати в приспішених речинцях. Мають вони теж полекші у виконуванні вправ, — прим. від них вимагають меншу кількість рисунків. При пильній праці можна скінчити в однім шкільнім році два технічні літа.

При вступі до технічних шкіл, як документи служать свідоцтва покінчення середних шкіл. Абсольвенти гімназій мусять перед записом зложити іспит з начеркової геометрії. Коли студент студіював вже техніку перед вписом до пражської технічної школи, мусять предложити рисунки або посвідки виконаних лабораторійних праць, без яких даний предмет не може бути признаний. В початках студій треба поборювати труднощі чужої мови, однак при перших іспитах дозволені відповіді і в рідній мові.

Життя техніків о стільки тяжче, як студентів на університетських факультетах, що прилади до рисунків дорогі, оплати лабораторійні високі, так що місячні видатки кожного збільшаються пересічно о 30 чes. корон.

Шкільний рік 1921/22 розпочинаєсь на техніці в Празі в гірничій академії в Пшібрамі д. 15. вересня. Вписи тривають від 1 до 15. вересня. — Виділ „Основи“ техн. сик. У. А. Г. в Празі.

Wojewódstwa в Сх. Галичині.

Польські політики поділили собі Сх. Галичину на воєводства, бодай на папері. Отже вдумали воєводство львівське, тернопільське і галицьке. Ці воєводства так були кумедно викроєні, що колиб не були тільки на папері, але і в дійности, то чоловік — наприклад — з Камінки струмилової, маючи інтерес в воєводстві, мусяв би їхати до свого воєводства в Тернополі через Львів.

Тому польський посол Ерлман вдумав тепер „ліпший“ поділ краю на воєводства, а іменно він подав плян поділити інакше Сх. Галичину на 3 воєводства: подільське у Львові, галицьке в Станіславові і перемиське в Перемишлі. Це останнє милоб обняти мажурські західні повіти і всі українські повіти здовж Карпат аж поза Борислав на схід. Вигляд такого воєводства представлявся як груба ковбаса. Перемиське воєводство тому так штурдерно викроєно, щоби в нім було більше Поляків як Українців.

Сконфісковано!

ЩО ЧУВАТИ В СВІТІ?

Ірландці з Англією далі пересправляють. Домаганне президента ірл. республіки, Де Валери, щоб освободжено з турми 36 сінфайнерів, Англія сповнила і перервані переговори знов навязано. Підстава до згоди вже знайшлась і тепер розпочнеться мирові переговори, які будуть ведені так, як це звичайно буває між державами, що вели з собою війну. Насамперід отже треба, щоб обі пересправляючі сторони виказались повновластю. Тому мусять в найближчій часі скликати полуднево-ірландський сойм, який дасть ірландським делегатам повновласть заключити мир. Часописи доносять, що ірландський сойм буде об-

ставати при незалежності і єдності Ірландії і від тих домагань не відступить ні на крок. Часописи доносять, що Англія прийме ці домагання.

Іспанія за весь час великої війни стояла на боці, приглядалась, як другі б'ються, тай збивала гроші. Звичайно — де два б'ється, третій користає. Аж тепер Іспанці напитали собі війну. А іменно на полудне від їх держави, за Середземним морем, в Африці, є великий край Марокко. Колись була це незалежна держава, а тепер Франція і Іспанія поділились цим краєм і господарюють по свому. Але відгомін революції зайшов з Європи і до Африки. Іспанські Марокканці зробили повстанне проти Іспанців, побиди їх військо, здобули іспанські магазини з воєнними матеріалами і розпочали війну не на жарт. Та показалося, що дика Африка може ще й Европейців вчити людяности. Ото «дикі» Маври, котрим Іспанці несли «культуру», занявши іспанських вояків, не вимордували їх, ані не хотіли їх держати в таборах, щоб гинули від заразливих пошестей, але відправили їх до сусіднього Марокка, де господарює Франція, і пустили на волю. «Йдіть собі домів — казали Маври — бо ви нічого не винні. Вас вислав ваш уряд, щоб ви нас поневолювали: А ви мусяли це робити проти своєї волі». От, які людяні ті Маври, котрим Іспанія несла свою «культуру», а радше сказатиб кайдани.

Сербські большевики по виконанню замаху на короля і міністра Драшковича, хотіли вбити президента міністрів Пашіча. Однак заговорника арештовано з бомбою в руці. Слідство виказало, що сіть комуністичного заговору в Сербії дуже широка, та що заговорники крім Пашіча мали намір повбивати багато інших визначних політиків. Ця большевицька небезпека привелолила сербське правительство скликати надзвичайне засідання парламенту, аби обдумав способи, як боротись з большевиками, котрі ширять безладде. Парламент ухвалив уневажнити мандати большевицьких послів, бо судове слідство виказало, що вони кермували політичними вбійствами. Так само уневажнено вибір всіх большевиків до рад громадських. Ухвалено теж закон про оборону держави. Цей закон призначує кару смерги за всяку агітацію, яка стремить до перевороту в державі. Назначено теж речинець нових виборів до парламенту на місце большевицьких послів.

В Чехословаччині така буря в соймі, що він не може радити. Німецькі послы що хвилини переривають наради, підносячи кривду свого народу. Те саме роблять і послы словацькі. Часописи доносять, що німецькі послы задумують зовсім покинути чеський сойм, бо всі їх внесення більшість чеських послів відкидає. Кривду свого народу наміряють німецькі послы Чехословаччини предложити Союзови Народів і Найвищій Раді. — А як радить чеський сойм, нехай послужить отсей приклад. В місті Устю чеські легіоністи напали на німецьких робітників в хвилі, коли вони зібрались на віче. Прийшло до стрілянини, серед якої ранено 6 Німців, а одного забито. Очевидно, що ці події обговорювано в чеськім парламенті дуже неспокійно: німецькі і чеські послы обкидували себе взаємно прізвизнями і грозили одні другим пастуками. На конець президент парламенту виключив 4 німецьких послів з засідання і приказав їм опустити салю. Німецькі послы не хотіли цього вчинити. Тоді покликано 24 парламентарних поліцаїв, щоб силою усунули німецьких послів зі салі засідань. Та це не прийшло легко поліції, бо інчі німецькі послы обступали довкола своїх товаришів і тим способом взяли їх в оборону. Метушня трівала близько пів години, доки виключені німецькі послы самі не вийшли. За ними опустили парламент всі інші німецькі послы серед демонстраційних вигуків. Як бачимо, такий стан довше трівати не може і політика Кльофача і Крамаржа скорше чи пізніше збанкрутує. Та якби воно й не було, то симпатії Українців будуть по

стороні тих, котрих право на самообзначенне подоптано і силою прилучено до чужої ім по національности держави.

Найвища Рада відложила свою сесію ще о 4 дні і розпочала її аж 8 серпня. Саме радить тепер на поділом Гор. Шлеска. Часописи доносять, що комісія знавців предложила Найвищій Раді плян поділу, по якому Польща дістане окрім повіту ппчинського і рибницького також деякі скравки повітів мисловицького, олеського і раціборського. Чи це правда — довідаємось в тих днях. Але по дотеперішнім донесенням можна уважати майже за річ певну, що Англія і Італія підуть разом проти Франції при вирішуванні справи Гор. Шлеська. Знає це Франція і зачинає трубіти до відвороту. Про це свідчать отсі слова Бріяна: «Франція булаб зовсім відокромлена, колиб продовжувала свою дотеперішню політику. Франція мусять йти на уступки аліянтам і для справи Гор. Шлеська не може наражувати на небезпеку своїх добрих відносин до Англії.

В Мадярщині нема ще порядку, бо безладде ширять загоністі офіцери мадярські, котрі в часі війни допускались страшних злочинів і особливо нам Українцям дались добре в знаки. Яку анархію вони ширять в своїм краю, най посвідчить отся подія: Мадярський підполковник Пронай написав ображаючий лист до б. президента мадярського сойму. В тім листі грозить йому всяким лихом за те, що він як президент сойму дозволив говорити одному послеві про злочини його баталіону. Президент відчитав цей лист в соймі і послы дуже обурились цим поступком зухвалого полковника, бо він нарушив недоторкаємість посла а образою президента сойму рівночасно зневажив цілий сойм, який тепер має найвищу (суверенну) владу. Тому сойм візвав мадярський уряд, щоб він перевів строче слідство проти полковника і акти того слідства предложив до 3 днів. Крім слідства полковник має прийти до сойму і просити президента, щоб простив йому його нерозважний вчинок. Але чи виконає цю ухвалу зухвалець Пронай?

Югославія (Сербія) вислала до Мадярів ультимат, яким домагається, щоб мадярський уряд негайно виконав постанови мирового трактату т. є. щоб розброїв армію і установив такий уряд, на який годилабся більшість населення. Югославія наміряє теж домагатись від Найвищої Ради, щоб теперішнього начальника мадярської держави, генерала Горті поставлено перед суд за те, що він як командант австрійської воєнної фльоти бомбардував деякі безборонні міста. Взагалі відносини між Югославією а Мадярами такі, що там кожної хвилі може розгорітись війна, бо так Сербия і Мадяри горячі народи.

В Румунії виконано замах на короля і королеву. А іменно перед тижнем обоє вони виїхались до Парижа. Довідались про це противники короля і підмінували міст, яким мав переїздити королівський поїзд. Але замах завчасу відкрито і король з королевою щасливо зайхали в Париж, де замовило собі дорогу одіж до коронації. Бо треба знати, що д. 24. всресня румунська пара королівська буде коронуватись в Абба-Юлія в Семигороді. Цю комедію уладжують Румуни на те, щоб дразнити Мадярів, до котрих Семигород належав тисячу літ.

Німці в часі війни говорили: «Боже, карай Англію». Тепер натомісць говорять: Боже, благослови Англію». Це тому так, бо Англія тепер бере в оборону Німеччину перед закукуріченою Францією, котра бажалаб, щоб Німеччина зникла з лица землі. Робить це Англія не з любови до Німців, але з інтересу: Англія знає, що Німці — народ працьовитий, мудрий і точний. Без него не можна відновити промислу в Європі і відбудувати Росію. Тому Англія бажает віддати копальні вугля на Гор. Шлеську трудолюбивим Німцям, бо знає, що вони цего багатства

